

POPRÁVĚJ BOHA

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

8. číslo

Budyšin, awgust 1970

Lětnik 20

Hrono na žnjenc

Štož swojeho bratra njelubuje, kotrehož wón widži, kak móže tón Boha lubować, kotrehož wón njewidži? 1. Jana 4,20

Zo je lubosć centralny princip křesćanskeje wěry, to je cyle wěste! A jedna drje so přeco wo woboju lubosć, wo lubosć k Bohu a k bratřej. Prawje a slynje lubować, to njeje lochko. Jan tu praji, zo je poprawom lóšo, bratra lubować, přetož jeho widžiš. A hdyž jeho widžiš w jeho nuzy, dyrbi so to samsne stać kaž w přirunanju wo smilnym Samariskim. „Jako jeho wuhlada, bě jemu jeho žel!“ A wón pomhaše, wopokaza jemu swoju lubosć. To njetrjeba tak być, dokelž prjedy rěkaše runje tak wo měšniku a wo lewiće: „Jako wón tam přindže a jeho wuhlada, džěše wón nimo na bok!“ Ale z tajkim zadžerženjom staj sebi durje zamknyloj k lubosći Božej.

To, štož chce tu Jan, wučomnik lubosće, zwuraznić, je to: Lubosć k Bohu a k blišemu na kóždy pad hromadu sluša. Jedne njeje móžno bjez druhého. Zbožnik sam je wotmołwil, jako so jeho prašachu za najwyšej a najwosobnišej kaznju: „Ty dyrbiš Boha lubować z cylej swojeje dušu, z cylej swojeje wutrobu, z cylej swojeje myslu a z cylej swojeje mocu. To je najwobšěrniša kaznja. A ta druha je tej runa: Ty dyrbiš swojeho blišeho lubować kaž samo!“ A Pawoł praji, zo před Bohom jenož ta wěra plaći, kiž w lubosći skutkuje.

Što pomha nam wšitka teologija a wučba, wšitke krasne zhromadizny, Bože služby, cyrkwinske dny a synody, hdyž lubosć pobrachuje? Knjez sam praji, zo k njemu wšitcy njepřindju, kiž su jenož prajili: „Knježe, Knježe!“, ale čí, kiž su činili wolu Boha w njejesach.

A hdyž to pobrachuje, to nam swět jara za zło bjerje a porokuje, a to z polnym prawom. Při tym je wšo jedne, hač so jedna wo socialny angažement cyrkwy abo sobučlowječnosć jednotliwego. „Na jich plodach dyrbiće jich spóznać!“ A najlěpši a najrjeńši plód je a wostanje lubosć!

My wěmy, zo je to kaž přeco a wšudžom tež zaso při nas wažne, sebi to dać prajić. Ale hić dyrbimy potom woprawdže a to dopjelně w praksy wěry we wšědnym žiwjenju. Hewak stejimy pod sudženjom Božim!

Haj, lubosć zjawnje wobswědča,
hač z noweho sy naroda,
hač bydlí Bóh we wutrobje
a hač ty chodžiš we swětle!

La.

Serbski cyrkwinski džen 1970

K druhemu razej so Serbski ewangeliski cyrkwinski džen w Hodźiju wotměwaše; po 17 lětach smy zaso tam došli, wot wosady, cyrkwinskeho předstejerstwa a fararja wutrobnje přeproseni. **Starodawny Hodźij!** Tak směmy prajić. Hižo w léče 1010 běše Mišnjanski biskop Eikrateo Arco w Hodźiju (tehdy Godiw abo Godiw mjenowany) mału kapačku naktwaril, kotruž pozdžišo biskop Beno wužiwaše, jako přenju křesćansku cyrkwy mjez Lužiskimi Serbami naktwaril. Tak bu Hodźij z dobom přenja misionarska wosada w našim kraju; haj, Beno sam tu a we wokolinje serbsce předowaše.

Z tutym historiskim dopomnjenjom smy hižo při tematice sobotnišeho zeždženja, z kotrymž so cyrkwinski džen 27. smažnika před sobudželačerjami zahaji. Přetož dr. Rudolf Jenč nas z rjanymi pisanymi swětłowobrazami přez naš kraj a jeho cyrkwinske stawizny wjedžeše, nam wšitke naše lube Bože domy pokazuju, ewangeliske kaž katolske,

w kotrychž so serbsce předuje abo předowaše.

Serbski superintendent Wirth móžeše wulku ličbu přítomnych postrowić, cyrkwinski předstejerjow, fararjow a druhich zajimcow, k tomu tež lubyh ekumeniskich hosći.

Z ČSSR běchu přišli: senior K. P. Lanštjāk, farar dr. Jelinek z mandželskej, fararce Soukupová a Kaňaková, fararjej Hloušek a Zeffart a prof. Wajs.

Z Pólskeje běchu pola nas: senior Kubisz z Krakowa a dr. med. Gajewski z Warszawy z džowčičku.

Zjězd njedzela, 28. smažnika

Swěrna wosadna a sobudželačerka wo lětušim cyrkwinskim dnju tak piše: „To běše zaso tajki krasny swjedženski džen, kaž smy jich hižo wjele přez dwaceći lět w našich serbskich wsach Hornjeje a Delnjeje Lužicy z džakownosću dožiwiwi.

Wulka syła kemšerjow běše so w rjanym Hodźijskim Božim domje na swjedženskich kemšach zhromadžiła.

Zbliska a zdaloka běše na 500 wosadnych přichwatało, mjez nimi tež zaso wjele Serbowkow z Wojerowskeje a Slepjanskeje wokoliny w rjanej pisanej narodnej drasće. To bě z dobom dostojna pycha za cyrkej, krasny napohlad za woći, runje tak kaž běchmy so ducy tam na rjanej, pyšnej Božej stwórbje zwjeselili.

Sylnje a mócnje zaklinča zawodny kěrluš: „Bóh je při nas tudy...“, a wo tym woprawdže na kemšach něšto pytnychu. Jako liturg sluješe nam wšitkim znaty farar Paler-Husčanski, lektor běše synodal Nali-Budyski. W swjedženskim předowanju, kotrež nam lětsa Wojerowski superintendent Graefa džeržeše, zložonym na 2. Kor. 5, 17, slyšachmy wo nowej eksistenciji Božich džěći. Stare wašnje nam přiwišuje a nas mota a myli, wosebje hdyž chcemy być dobri, přikładni a česćliwi ludžo. A my přindžemy do znutřkownych konfliktow. Što móže nam wupomhać? Chrystus sam. W lišće na Romskich 8,1 čítamy, zo žane zatamanje za tych njeje, kotřiž w Chrystusu Jezusu su. We nim a přez njeho je nowy spočatk přeco móžny. Praktisce to pola nas rěka: hrěchi wuznawać a sebi dać woda- wać a Swjatemu Duchej skutkować!

Powšitkowne postrowjenje měješe jako předsyda cyrkwinskeho dnja farar Lazar-Bukečanski. Wjele prócy a džěla je měl, zo by so wšitko derje radžiło, a zo je so wšo radžiło z Božej pomocu, je jeho wjesele a naš wšitkich džak. K pjatemu razej přebywaše mjez nami na serbskich kemšach wyši krajnocyrkwinski radžiel Henckel, kiž njeje sebi dał wzać, tak doho hač je decernent za našu Lužicu, swěru a porjadnje Serbski cyrkwinski džen wopytować. Wón tołmačeše zaso postrowy našeho sakskeho knjeza biskopa a krajneho cyrkwinskeho zarjada. K druhemu razej postrowi nas superintendent Arnold z Budyšina, a to ze słowom wo Božich domjacych z lista na Efeziskich 2, 19. Tajcy domjacy z dobrym domskim porjadom mamy my wšitcy być, Serbja kaž Němcy w jedneje cyrkwi. Wosebje lubje a wutrobnje nas wšitkich naš Serbski superintendent Wirth witaše. Wón zložil swój postrow na słowo:

Njech njese jedyn druhého wobčežnosć, tak dopjelně zakoň Chrystusowy.

Hodźijski farar dr. theol. Imiš je swěru nosyl břemjo za druhich. Wón je so starał za bédnych a słabych. Naš wótčinc Jaroměr Hendrich Imiš je za naš serbski lud nosyl wobčežnosć narodneho přecowanja.

Koždy Serbski cyrkwinski džen chce być składnosť, zo bychmy jedyn druhemu pomhali nosyć wobćežnosť žiwjenja z tym, zo mjez sobu rěčimy wo swóych nuzach a mamy wotewrjenu wutrobu za skriwdženeho.

Ale hišće wjětša pomoc je nam wšém tajki cyrkwinski džen ze swójej rjanosću a pobožnej wjeselosću. Hdyž so zhromadnje wjeselimy, najlěpje pomhamy jedyn druhemu jeho wobćežnosť nosyć.

Zhorjelskeho knjeza biskopa a tamniše konsistorstwo zastupowaše farar dr. Zyguš z Wulkich Zdžarow z dobrymi přecemi. Potom scéhowaštej postrowaj zastupnikow druhich słowjanskich cyrkwjow. Běštaj to senior na wotpočinku Lanštják z Prahi, stary přecel nas Serbow, kiž běše husćišo mjez nami a kiž rěčeše za česku bratrsku cyrkej, a farar Kubisz z Krakowa, kiž běše přeni raz pola nas a postrowi w mjenje ewangelskeje cyrkwy Augsburgskeho wuznaća w Pólskej. Wonaj z wulkej lubosću k nam rěčeštaj. Dobře styki z nami Serbami su jimaj jara wažne. — Skončnje slyšachmy hišće delnjoserbskeho fararja Nowaka z Drěwka z jeho naminanjom, tež w přichodže Bože słowo „w maminej rěcy“ (w maćernej rěči) slyšeć a čitać.

Pozawny Božu službu rjenje wobrubjachu, a cyrkwinski chor, Hodžijski kaž Bukečanski, spěwaše k Božej česći a Serbam k wjeselu, a to pod nawjedowanjom knjenje Běrcyneje, kotraž tež na pišćelach hraješe. Na kemšach so džakny wopoz zběraše, a wulka wosada tež rady woprowaše. Wunošk kolekty bě dopódnja — kaž zhonich — 1 113,60 hr a popódnju 150,— hr za naše serbske potreby. Nimo toho pak móžeše Serbski cyrkwinski džen někotre sta hriwnow Hodžijskej wosadže přewostajić za nowy pomnik serbskeho basnika Pětra Mlónka z Džiwoćic. —

Po kemšach chwataše každy k hoscencej, hdžež běše **dobry wobjed** přihotowany. Hodžijčenjo běchu so jara prócowali a za wšo so derje postarali. Bjez wulkeho čakanja a komdženja móžeše každy w dobrym měrje powobjedować.

W připódnjej přestawce zeńdžechmy so na farskej zahrodze. Młody duchowny, Kluksanski farar Pawoł Wirth, tam z nami rjane ludowe spěwy zaspěwa a na gitarje přewodzeše. Při zeńdženju tajkeje wulkeje swójbje — a tajka tola přeco smy na našich zjězdach! — witanje a strowjenje kónca njeměješe. Wšitcy chychu tola tež rad wědžeć, zwotkel družy přinđzechu, hdže su doma! —

Ducy k Božemu domu, hdžež dyrbješe so w 14.15 hodž. **hlowna a skónčna zhromadźizna** započec, prašeše so nas Hodžijčanka, hač zaso do cyrkwy džemy. My ju tež přeprašachmy, z nami sobu hić. Wona pak njechaše, měnjo, zo móže každu njedzelu a k tomu hišće wšedne dny tam hić. Nam so tuta wotmołwa tak prawje njelubješe, bychmy wšak rady wšitkich sobu měli, zo by Boží dom poľny był a wšitcy hromadže džěl brali na wudželenju bohatých kublow ewangelija. Zawěrnje, my móžemy každu njedzelu a tež wšedny

džen hić do cyrkwy — hdy bychmy to jenož činili! —, ale cyrkwinski džen je tola jenož jónkróć za léto!

Terna popódnijeje zhromadźizny běše **„Žiwi swědkojo ewangelija“**. Wosadny farar Pěťt rysowaše markantnu Eliasowu postavu Hendricha Jaroměra Imiša, kiž běše wóte Serbow a 40 lét za fararja w Hodžiju. Njebójaznje zastupowaše žadanje swójeho serbskeho luda a wjowaše z napjatosću za jeho prawa, by-li to trěbne bylo, pola wšých instancow. Wón je sobu založil sakske krajne towarstwo za Znutřkowne misionstwo, a w Hodžiju steješe jeho přeni wustaw, wuchowarnja za wohroženych mlódstnych („Rettungshaus“). Imiš je tež dał Boží dom přetwaric; charakteristiskej wěži stej jeho skutk. — Katolski farar Špitank-Bačónski nam wo swjatym Benje powědaše, kiž bě jako Mišnjanski biskop sobu zamołwity za wuwieće

ješe Hanka Mikánowa. My so wšitcy wulce wjeselachmy na dobrým předstajenju kaž tež na rjanej drasće. Tehdomniša moda měješe tež něšto za so! — Wumělsce přednjeseňy slyšachmy jedyn preludij z fugu wot Bacha. Syn našeho serbskeho superintendenta, stud. ing. Handrij Wirth, jón na pišćelach hraješe. Nan na kóncu spomni: „Kak so tola čas minje! Jako tu přeni raz na Serbskim cyrkwinskim dnju běše, je naš Handrij na maćernym klinje wšo přespał, a džensa nam nětč hraješe!“ A to jara krasnje! — Potom rěčeše Bukečanski wučer na wotpočinku Zoba wo naslědniku Imiša, wo fararju Janje Křižanu, kiž tež 40 lét tu w zastojnstwje skutkowaše. Wón njebě žana Eliasowa natura, ale Janowy wučomnik, poľny lubosće a čicheje mysle. Jeho předowanja běchu hnujace a lubozne. Tež wón skutkowaše swěru za swój serbski lud. Wón

křesćanstwa mjez Serbami w nětčišej Lužicy. Tohodla sebi tu w Hodžiju sydło zafoži, hdžež tež rady přebywaše, wosebje hdyž po doľhich a wobćežnych pućowanjach a čezkich jednanjach w naležnosćach tehdomnišeho časa měř a pokoj pytaše. Wón swoju maćer z jeje domizny do Lužicy prošeše, zo by wona jeho wobstarala a za prawym hlađala.

Naš Bukečanski farar Gerat Lazar je nam tutón podawk w rjanej hrě „Wo swjatym Benje“ posředkował. Byrnjež smy jenož přeni akt „Na puć do Hodžija“ widželi — cyła hra bě so před dwěmaj lětomaj w Bačónju předstajila —, mějachmy tola prawy začisć w wobstajnosćach tehdomnišeho časa. W srjedzišću steješe list, kotryž bě Beno maćeri pošla a kiž Hodžij a wokolinu, ale tež lud a ludstwo tu w pisaných barbach moluje. Awtor bě džakowny, zo běše serbske džiwadźelnicy za tutu hru dobył. A jich hra běše tež znutřkowne wobohaćenje. Bećela, mać biskopa, bě Ludmila Šolćina-Nawkec; Gabriela, jeje přichodna džowka, běše Christa Bergerec; služobnicu Izoldu hra-

redigowaše serbsku protyku „Předženak“ a staraše so wo dobru literaturu za prosty lud. — Jako na dalšeho swědka ewangelija bu dopominane na Pětra Mlónka, ratarja w Džiwoćicach. Knjeni Wirthowa z Cokowa nam jara wobšěrnje jeho žiwjenjeběh a jeho žohnowane skutkowanje poskići. Jeho kěrľuše a pěsnički nas džensa hišće hnujeja a zwjeseluja. —

Jako ekumeniskaj hosćej nas na popódnjej zhromadźiznje postrowištaj fararka českosłowakskeje cyrkwy Soukupova z Brandysa nad Łobjom a farar dr. Emil Jelínek z Čerňilova. To bě wšo jara rjane a wutrobne, ale dokelž so tajke narěče po słowje do serbskeho přeložuju, so wšo jara dliješe. Ja zhonich wot předsydy, zo dyrbještaj hišće porěčeć bratr Cabran z Poršic, kotrehož na jeho wažnje tež rady slyšimy a knježna Renata Kralec, naša serbska wikarka, kiž dyrbješe cyle wosebje móst twaric ze zańdženosće do přítomnosće. Wona chcyše nam něšto prajić wo modernym typje swědka ewangelija w našim času. My jara wobzarujemy, zo njebě wjace móžno, to hišće sobu wzać.

My so nadzījamy, zo to pozdžišo ju-
no slyšimy, snano na přichodnym ku-
blanskim dnju.

Ale njeh je kaž chce: Z wulkej
wjesolósou a džakownósou so kóždy
Serb zaso domoj wróci. Zo móžach-
my sobu swječić, slyšeć, spěwać,
Boha chwalić we wulkej serbskej
wosadže, to bě nam, kiž smy doma
mała horstka serbskich kemšerjow,
rozsudžace. A k tomu je Bóh Knjez
tež tón raz bohate žohnowanje dał!
A za to slyša Jemu džak a chwalba!“

M. P.

Božemje bačony! Přińdźće strowe zas!

Započatk druheje połojcy awgusta
wupušća nas bačony, zo bychu přez
Bolharsku, Turkowsku, přez Slubje-
ny kraj, Egyptowsku do dalokeje
južneje Afriki lećale.

Kónc nowembra tam budu a tam
wostanu hač do započatka februara.
A kónc měrca, započatk haperleje su
zaso doma.

Tak widziće: Puć do cuzby tři mě-
sacy a dlěje traje.

Puć dom dwaj měsacaj a něšto
dnjow.

Dom kóždy chwata!

„Knjez doktoro, móžemy pola ba-
čonow wo domiznje a cuzbje rěčeć?“

Takle so prašach knjeza dr. Creutz-
a w Njeswačidle.

„Haj, wězo! Bačony, kotrež tu wi-
džimy, su pola nas doma, přetož tu
su so narodžile. Pječ měsacow lěta
su w našim kraju, pječ měsacow su
po puću, jenož dwaj měsacaj su w
tamnym ćopłym kraju.“

„Přińdu bačony přeco zaso do swo-
jeho hnězda?“

Kelko króć drje je bačon za swoje
žiwjenje daloki puć wot nas do juž-
neje Afriki přeměrli?

Kak dołho je bačon žiwy?“

„Nó, to je cyły rynek prašenjow.
Ja chcu wam wotmoiwu dać z něko-
trymi přikładami.“

W lěće 1953 je so w Klětnom ba-
čon narodžil. Jako šesćlětneho jeho
nadeńdžechmy 1959 we Łupoji. Hdže
je mjeztym wšudžom pobył. nje-
wěmy.

W lětomaj 1962 a 1964 je wón w
Drobach pola Minakała hnězdił.
W lěće 1969, loni, widžachmy jeho
16lětneho w Kupoji.“

„To sebi njebych myslil, zo je ba-
čon tak dołho žiwy.“

„Najstarši bačon, kotrehož dotal
wobkedžbowachmy, bě 21 lět stary.“

„Kak móžeće prajić: ‚To je bačon
wot tam a tam a je tak a tak stary?‘“

„To wězo njemóžemy pola kóž-
deho bačona rjec. Jenož w tym, ko-
tremuž su něhdže w jeho přerich
njedželach žiwjenja, pjeršćen na
nohu tykli.“

Wo jednym druhim bačonu wěmy,
zo je so w lěće 1954 narodžil w Klět-
nom. Toho widžachmy a wobkedžbo-
wachmy wot lěta 1961 hač do lěta
1968, potajkim wósom lět pospochi,
w Bronju.

Zaso jedyn druhi narodži so w lěće
1956 w Groß-Bohren.

W lětomaj 1961 a 1962 bě we Łuze
a měješe tam za žonu bačonicu, ko-
traž bě wo lěto młóđa a bě so w
Dothej Boršci narodžila.

Tuta bačonica bě w lětach 1966
do 1969 w Chróscě (Minakałska wo-
sada) z mužom, kotryž bě so w lěće
1964 w Klukšu narodžil.“

„Z toho widžu, zo so bačony hu-
stodosć do stareho hnězda wróceja.
zo pak njemóžemy prajić: ‚Bačon
wostanje čas swojeho žiwjenja př-
njemu hnězdu swěrný““

„Hišće ženje njejsmy nazhonili, zo
by bačon do toho hnězda začahnył.
hdžež bě so narodžil.“

„Je to tak wažne wobkedžbowan-
nje?“

„Wězo! Tole wobkedžbowanje smy
tež pola druhich ptačkow činili. Hdy
bychu ptaki do staršiskeho hnězda
so wróćili, by z tym přišlo do man-
dželstwa mjez přiwuznymi. To pak
je pola wšeje stwórby škódné, pola
zwěriny kaž pola ćowjeka.“

Kak to přińdže, zo ptak ženje nje-
wobydli staršiske hnězdo? Potajnst-
wo!

„Wy so mje prjedy prašeće, kel-
ko króć snadž bačon w swojim ži-
wjenju dołhi puć přeleći.“

Bačony, kotrež su so lětsa wulah-
nyłe, cyle wěsće klětu a najskerje
tež w lěće 1972 k nam njeprjedu.
Wone wostanu něhdže po puću wi-
sajo. Tuž je Klětnjanski bačon z
lěta 1953, kotryž bě w lěće 1969 w
Kupoji hnězdił, hač do toho časa
drje na 280 000 km přelětal. Přetož
znajmjeńša 14 króć bě so na dołhi
puć podał tam a sem.“

„To pak je tola zajimawe, štož
móžeće mi wo bačonach powědać.
knjez doktoro! Prajće mi, je w na-
šim techniskim času tež bačon wo-
hroženy?“

„Ale jara!“

„Kajke strachi hroža bačonej?“

„Daloke puće maju přeco swoje
strachi we sebi. 50 proc. wšitkich
smjertnych njezbožow stachu so při
grotach, kotrež džensa zapředžeja
zemju kaž hoberske pawčiny, če-
muž wšak zadžewać njemóžemy, do-
kelž elektriku stajnje a wšudžom
trjebamy.“

W Africe so bačony wjele ze skóč-
kami (Heuschrecken) žiwja. Tamniše
ratarstwo pak skóčki niči z chemi-

skimi jědami. Hdyž bačony tajke za-
jědojčene skóčki zežeru, je to husto-
dosć jich smjerć.

Přez wusušenje bahnišćow a mo-
krych łukow je tež tych zwěrjatkow
mjenje, kotrež bačon za swoje zeži-
wjenje trjeba, kaž žaby a šlinki.“

„Mori ćowjek z wotpohladom ba-
čony?“

„Pola nas drje nic, ale w druhich
krajach tola. W Palestinje so bačo-
ny často we wulkich šwitach hro-
madža. Tam drje wjele do nich tře-
leja. Někotre bačony so wróćichu z
křokom (Pfeil) w čele. To rěka, zo
je w Africe domoródný chcył sej
jeho třelić, je drje jeho tež trjechił,
ale nic smjertnje. Křok je so do ba-
čona zaštapil, a z nim je ptak při-
lećal do Europy.“

„Kak chěće drje tajki bačon
leći?“

„Takle na 60 km za hodžinu. —
Wy so prjedy prašeće za strachami,
kotrež jim hroža.“

Hdyž je njeprjijomne wjedro a sta-
raj bačonaj matej nuzu, swoje štyri
abo pječ młodych zežiwić, tak čis-
njetej wot młodych někotre z hněz-
da abo je tež zežerjetej.

Druhdy su tež horce bitwy mjez
bačonami. Wina na tym je njezrałosć
młodych. Prajach hižom, zo lětsa
młode bačony so normalnje hakle w
lěće 1973 k nam wróca. Stawa pak
so tež, zo młody bačon hižom lěto
prjedy přeni raz ‚dom přińdže‘.
W swojej njezrałosći kazy domjacy
měr druhich. Staraj bačonaj so pře-
čiwu tajkemu młodemu ‚njeplehej‘
wobaratej. Při tajkim wojowanju so
jejka rozteptaju, młode bačony přiń-
du wo žiwjenje. W Bronju je raz
stary bačon při tym tak njezbožow-
nje z hnězda padnył, zo bě sej ně-
kajke wótre železo zaštapil. Njezbo-
ženeho přinjesechu do Njeswačida.
Jeho swěru hladachmy. Wón so zaso
wustrowi a móžeše samsne lěto hišće
so na daloki puć do juha podać.“

„To chcu wšitko našim ćitarjam
napisać. To budu wěsće rady čitać.“

„To by mje wjeseliło, ale při-
spomńće, zo jich wšitkich lubje wo
pomoc za bačony prosymy.“

Starajmy so, zo bychu bačony
składnosć měle, sebi hnězda twarić.

Štóž ma na swojim statoku abo w
swojej bliskosći bačonjace hnězdo,
njeh prošu zapisa:

Hdy su w nalěcu bačony wróco
přišle,

hdy su zaso wotlećale,

hdy su so młode wulahnyłe,

kelko jich bě,

a što je so hewak w běhu lěca
stało.

Wosebje wažne nam je, zo hny-
dom zhonimy, hdyž je do hnězda za-
čahnył bačon z ‚pjeršćenjom‘. Njeh
mje zawołaju (Njeswačidło 2 71) abo
mi kartku napišu (Dr. Creutz, 8601
Njeswačidło). Pjeršćen je tak wulki,
zo so jeho bórže dohladaš.“ W.

Wutrobny džak

lubej Hodžijskej wosadže za přecelne
hospodowanje, wosebje pak bratřej
diakonej Běrcy, kotryž je w Hodžiju
wšo tak pilnje a swěru přihotował
za naš Serbski cyrkwiński džen.

Naša maćersčina je serbska reč

W cyrkwiće, hdžež so jenož jara porědko hišće Bože wotkazanje w serbskej reči swjeći, dohlada so wosadni farar na němskej spowědži, zo bě tam serbska wosadna. Dokelž je na stawy hubjena, dońdže farar z chłěbom a winom k njej do ławki a da jej Chrystusowe čelo a Chrystusowu krej ze serbskimi słowami.

Dwě njedźeli pozdžišo dosta farar wot wosadneje list. W nim rěkaše mjez druhim:

Mi na wutrobje leži, zo bych so Wam za Waše předowanje podzakowala a wosebje, zo sće mi Bože wotkazanje ze serbskimi słowami podał. To běše moje wulke přeće. Wono je so dopjelniło.

Ja sym wjesoła a zbožowna, zo sym zaso swoju lubu serbsku reč slyšala! Tele krotke stowa při wudželenju su mje zwjeseliłe. Bóh wuslyši každe modlenje a zdychowanje, hdyž je chutne.

A hišće raz wona na koncu swojeho lista přistaji:

To je mi jara derje činilo.

Poslednje łopjeno

Dwě přećelce, Sue a Johnsy, stej molerce a bydliťej w jednej stwě. Jeju susod je starši knjez Behrman. Tež wón je moler. Čas swojeho žiwjenja bě sej wón prał, molować jedyn wosebje krasny wobraz, ale z luteje nuzy dyrbi stajnje jenož za reklamu dželać.

Jedna z přećelkow, Johnsy, schori strašnje na zahorjenje plucow. Wona wě, kak z njej steji a skoro by docyła zahynyla. Symbol za jeje žiwjenje je efoj, kotryž so po scěnje susodneho domu horje wleče. Na njón hlada Johnsy ze swojeho loža. Efoj wjadnje. Jeho lisćo žoltnje a pada dele. Johnsy je přeswědčena, hdyž poslednje łopjenko wotpadnje, hasnje tež jeje žiwjenje.

Što pak?

Poslednje łopjeno nježoltnje a nje-wotpadnje! Nazymske nocy su hižo zymne a wětrojte, a łopjeno efoja je stajnje jenak zelene a swěcate. Johnsy widži w tym radostne znamjo, zo njewumrěje.

A zawěrnje, Johnsy poněčim wotchorja. Hdyž je dospołnje strowa, zhoňi, zo je mjeztym stary Behrman zemrěł.

Što bě so stało?

W tamnej kritiskej nocy, hdyž wi-saše žiwjenje Johnsy na jednej wlo-sy, zalěze stary Behrman po rěbłu a namolowa na scěnu efojowe łopjeno. Runje pak w tutej nocy bě njedobre wjedro. Z wulkej prócu namolowa na scěnu efojowe łopjeno kiž žiwe, zo sebi Johnsy cyły čas myslěše, zo je to prawe, wěrne. Runje namolo-wany wobraz poslednjeho łopjenka jej zachowa žiwjenje.

Behrman pak bě so w tamnej nocy nazymnił, schori na zahorjenje plu-cow a zemrě.

Emil Jelinek po ameriskim spisowacelu W. S. Porteru

Postrow seniora Lanšjaka-Praskeho

Waženi a drozy hosćo, sotry a bratřa!

Z cyleje wutroby so raduju, zo

směm džensa znowa mjez Wami być, hdyž smy so tu zešli před wobličom našeho njebjeskeho Wotca, kotryž však njeje jenož Knjez lubosće, ale tež nas wšitkich sprawny sudnik. My budžemy so zamołwjeć dyrbjec, hač smy tu jeho poslušny lud, prawe sotry a prawy bratřa Jezom Chrysta.

Wuznawam však so, zo sym lětsa přiějł ze zrudnymi myslimi nad tym, štož sym čitał w „Pomhaj Bóh“ wo Budestecach.

Sprawnje so wjeselimy pola nas, zo po II. Watikanskim koncilu ekumeniske počahi mjez katolskej a ewangelskimi cyrkwjemi w mjenje Jezom Chrysta rost, kaž je to tež tu we Lužicy. A my, Waši přećeljo z ČSSR, smy z prawom hordži, zo běše to naš česki katolski arcybiskop kardinal Beran, kotryž přinjese na II. Watikanskim koncilu sławny namjet, zo by katolska cyrkej wuprajiła swoje wobzarowanje nad dotalnym zasudženja hodnym přescěho-wanjom hinakwěrjacych. Wosebje wón mjenowaše spalenie mištra Jana Husa a přescěhoowanje ewangelskich w Čechach a na Morawje.

Jeho namjet bu přiřwzaty z nimale dwaj tysac hłosami přećiwo skromnej mjeńšinje.

To je podawk, kotryž ma w swěto-wych stawiznach swoju wažnotu. Toho dyrbi so kóždy prawy křesćan radować. To mějće w mysli, hdyž budžeće w tutych dnjach wo ekumeniskim prašenju jednac. Ja so sprawnje džakuju tudyšim katolskim bratram, zo woni nam tak lubje a nje-sebićnje podawaja swoju prawicu.

Bóh to žohnuj!

Tu smy w cyrkwi sławneho Imiša. W „Pomhaj Bóh“ sće móhli čitać moje spominanje na njeho a na mo-jeho džěda, jeho přećela.

Wróće so wottud z myslu a próstwu, zo by kóždy z Was był jeho swěrný naslědnik. Bóh Wam wěsće da k tomu swoju pomoc a swoje požohnowanje!

Trać dyrbi Serbstwo, zawostać!

A wono zawostanje, budže-li woprawdže knjezič w čłowskich wutrobach Wón, naš Knjez a Mišter!

Wjesny lěkar

Za čas němskeje okupacije we Francoskej so wjesny lěkar chowa před okupantami a nochce jim stuzić, ale jedyn z Francozow džěla zhromadnje z okupantami a jim donošuje. Tutón wudawa, zo je smjertnje schorjeł, zo by tamneho lěkarja do rukow dostał, kotryž partizanam pomha.

Lěkar njewědomje začuwa, zo su jemu pasle powlečene.

Wón ani najnužniše lěkarstwa ni-ma a tež žanu brón.

Wón wě, što jemu hrozy, ale wón džě ke choremu.

Lěkarske swědomje jemu to kaza.

Emil Jelinek po francoskim spisowacelu Pierre Coutardě

Serbski kublanski čas za fararjow

Před dwaceći lěťami je njeboh Serbski superintendent Mjerwa

započał, jónkroč za lěto pjeć dnjow dołho swojich serbskich fararjow hromadzić na kublanskim času. Tedhom běše to w „Lěsnym paradizu“ w Lejnje. Ale wot toho časa, zo běše to „zhubjeny paradiz“, t. r. zo njebe tam žana wočerstwjenja wjace, dyrbjachmy druhu wuček pytać. Hižo někotre lěta smy jón namakali w domje „Eben Ezer“ w Bělej Horje. Tamniša smilna sotra a jeje sobudželaćerka so swěru wo nas staratej. Wězo njeńdže nam tam wočerstwjenje, ale wo — kaž mjeno praji — kublanje. „Haj, što dyrbiće wy fararjo hišće wuknyć? Wy tola wšo wěsće!“, tak móhł snano někotryzkuli sebi myslić. Wězo je to wopak. Sprě-nja njewěmy wšitko a zdruha dyrbi-my so přeco zaso hromadže zaběrać z Božim słowom a z problemami našeho džensnišeho časa. A nimo toho mamy tež swoje rečne a narodne prašenja.

Tak smy lětsa zeznali Leninowe žiwjenje a skutkowanje, nic jenož tohodla, dokelž mějachmy 100. narodniny tutoho wulkeho rewolucionara, ale tež za rozestajenje z prašenjemi našeho časa. Teologisce smy so zaběrali z ameriskim profesorom Koksom, kiž je zajimawe knihi spisał, na př. „Město bjez Boha“ — „Njemrěj w čakarni přichoda“. Daši dyk běchu masowe medije našeho časa (rozhlós, telewizija, film, nowinarstwo) a kak móhłe wone služić našemu připowědanju. Potom džěše wo prašenje, kak jako křesćenjo mamy žiwi być w našim staće. — My móžemy tež woprawdže prajić, zo smy pod wěcywustojnym nawjedowanjom našeho Serbskeho superintendenta Wirtha swěru wot ranja hač do wječora džělali a wjele diskutowali, wosebje tež naši młodši z nami starymi! La.

Njeswaćidlo: Swój zloty kwas smě-džachu w našej wosadze swječić: Hermann Weitzmann a Emma rodž. Polanec z Luha, Bruno Endt a Marja rodž. Heidanec ze Šešowa.

Jubilaram přejemy z cylej wutrobu wšo dobre. Bóh jich přewodž dale w swojej miłosći!

Njeswaćidlo: To běše rjane popoł-dnje, hdyž bě so wulka ličba džěći a dorosćenych 14. 6. 1970 při Božim domje zhromadžiła.

Rjane a wjesołe spěwy. Žortne a chutne stowa.

Rakečanska młoda wosada bě při-šla, zo by nam spěwała a hrała. Wosebje so wšitkim lubješe jich lajske džiwadło wo Balduinje. Žortniwe a při tym poľne hlubokich a rozpomi-nanja hodnych myslow! Rady budže-my wšitcy na tuto swojorazne popoł-dnjo so dopominać.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkroč za mėsac z li-cencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćer-nja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-2020)